

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen

Cluster 4c

I-V etende uitheemse vogelsoorten

Familie Muscicapidae, geslachten Copsychus, Monticola.

Familie Nectarinidae, geslacht Nectarina

Familie Pachycephalidae, geslacht Pachycephala.

Familie Pellorneidae, geslacht Schoeniceps.

Familie Platysteiridae, geslacht Platysteira

2020

Document 2020 DE&W 30

© 2020 Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:

Bondsbureau Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

Bergen op Zoom

Op het voorblad:

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:
Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtneming van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen komen, opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Voorjaar 2020
Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV
Afdeling Educatie en kennisoverdracht.
Henk van der Wal
Jan de Bruine

**Inhoudsopgave specifieke houderijrichtlijnen
Insecten- en vruchten etende uitheemse vogels.
Cluster 4c**

Algemene houderijrichtlijn voor insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels 5

Orde: Passeriformes

Familie: Muscicapidae

Geslacht Copsychus

Copsychus malabaricus Schama lijster 12

Geslacht Cossypha

Cossypha albicapillus Witkruin roodborsttapuit 17

Cossypha cafra Kaapse roodborsttapuit 22

Cossypha heuglini Heuglini tapuit 28

Geslacht Monticola

Monticola rufiventris Roodbuik rotslijster 33

Familie Nectariniidae

Geslacht Nectarinia

Nectarinia famosa Emerald nektarvogel 39

Nectarinia kilimensis Bronzen nektarvogel 45

Familie Pachycephalidae

Geslacht Pachycephala

Pachycephala pectorales Gouden fluit 51

Familie Pellorneidae

Geslacht Schoeniceps

Schoeniceps castaneiceps Roodvleugel nontimale 56

Familie Platysteiridae

Geslacht Platysteirapeltata

Platysteira peltata Zwartkeel leloog vliegenvanger 61

Algemene Houderijrichtlijn

Insecten- en vruchtenetende uithemse vogelsoorten

Cluster 4c

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor insecten- en vruchtenetende uithemse vogels.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogel dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels. Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte code is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024. De lettercode b.v. F1 heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld. De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is. Soms zijn de man en de pop in opeenvolgende volgnummers aangegeven.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke specifieke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in het document Houderijrichtlijnen Cluster 4a t/m 4g.

Documentnummers 2020 DE&W 28 t/m 2020 DE&W 34

Taxonomie

In onderstaand overzicht zijn alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels die behoren tot de hieronder genoemde orden, families en geslachten.

Orde passeriformes

Familie	Geslacht	Soorten
Muscicapidae	Capsychus	1 soort
	Cossypha	3 soorten
	Monticola	1 soort
Nectarinidae	Nectarinia	2 soorten
Pachycephalidae	Pachycephala	1 soort
Pellorneidae	Schoeniceps	1 soort
Platysteiridae	Platysteira	1 soort

Land van herkomst

Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels komen voor tropische gebieden. In de specifieke houderijrichtlijnen wordt per beschreven soort het land van oorsprong benoemd.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Als vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, het groot brengen van de nakomelingen, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende inheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij gorzen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende inheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij insecten- en vruchtenetende vogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor insecten- en vruchtenetende inheemse vogels

Deze vogels kunnen ondergebracht worden in met riet, bamboe en hoog gras beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en kooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de minimale afmetingen van 100x100x50 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 10° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvoliëre zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Inheemse vogelsoorten hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de inheemse insecten- en vruchtenetende vogels is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het zijn als regel sociale vogels die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met andere in- en uitheemse vogels. Voorbeelden daarvan zijn zebra-vinken, andere gorzen soorten, spitsstaartamadines, Chinese dwergkwartels, Forbes papegaaiamadines. Indien het gedrag van een inheemse vogelsoort hiervan afwijkt, wordt dit vermeld in de afzonderlijk geschreven specifieke houderijrichtlijn.

Het fokken

Inheemse vogelsoorten zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen maart en april.

Ze maken zelf een nestje op de grond, in een rietpol of tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 3 tot 5 eitjes gelegd. Na het leggen van het laatste eitje begint de pop te broeden.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 90 – 100%.

De jonge vogels worden bijna uitsluitend gevoerd met insecten. Als de pop al weer zit te broeden in een door de man nieuw gemaakt nest worden de jonge vogels gevoerd door de man.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoorten wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de meeste inheemse soorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater

De richtlijnen voor de voeding zijn moeilijker te geven omdat er nogal wat verschil zit tussen een insecteneter en een vruchteneter.

In de specifieke houderijrichtlijnen zijn per vogelsoort de juiste voedingsmethoden aangegeven. Belangrijk is bij aankoop vooraf te weten welk type voeding verstrekt moet worden.

In hoofdzaak een insecteneter:

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Sommige vogels zijn vruchten en insecteneters.

Ze krijgen dus geen zaden maar palletvoer F16 van Versela Laga, fruit en insecten. Daarnaast worden de Beo korrels en Remeline Lijsterkorrels van dezelfde fabrikant gegeven. Dit kan dan nog worden aangevuld met meelwormen en fruit.

Als er jongen zijn wordt het menu uitgebreid met universeelvoer van Avian Delikat.

Het fruit wordt verrijkt met Nutri Boost van Avian. De vogels eten het liefst de hele dag fruit. De voedingswaarde van het fruit is niet volledig toereikend.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de mengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Inheemse vogelsoorten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Inheemse vogelsoorten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is niet voor alle soorten verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf en Verkoop

De aanschaf van inheemse vogels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels. Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de inheemse vogelsoorten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat een inheemse vogelsoort een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren 2013.

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 16, ISBN 9788496553781

Arnoud B. van den Berg, Lijst van Nederlandse vogelsoorten, 2014

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvlières en cultuurvogels", Uitgave Welzo bv,

serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.

ISBN 9789073217119

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Copsychus

Soort: **Copsychus malabaricus malabaricus**

Soorten/ondersoorten:

Het soort Copsychus malabaricus kent 21 ondersoorten.

Land van herkomst:

India, Sri Lanka, Assam, Burma, Sumatra, Java en Borneo.

Oorspronkelijk biotoop:

Ondoordringbaar struikgewas van het oerwoud

Beschrijving vogel:

De grootte van de Schamalijs is 27 cm.

De snavel is zwart. De bevedering van de kop, wangen, nek en keel is zwart.

De rug is zwart, de buikkleur van de man is roodbruin.

De stuit is wit. De lange zwarte staart heeft witte onderveren. De staart is 2/3 van de totale lengte van de vogel.

De poppen zijn grijs in plaats van zwart.

De buik is oranjebruin en de staart is 5 cm. korter.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)

onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten

onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:

Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017.

Opmerkingen: De Schamalijs is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2023 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Shamalijs**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Schama lijster lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij lijsterachtigen bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

² Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Schamalijsster

De Schamalijsster wordt bij voorkeur onder gebracht in een grote volière of in een vlucht van tenminste 3x2x2 m (lxbxh). Als de vogels als koppel in een vlucht worden gehouden kunnen daar geen andere vogels bij geplaatst worden.

De vlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn om de vogels te beschutten tegen slechte weersomstandigheden. In de winter moet de vlucht zodanig aangepast worden dat ook de zijkanten dan door b.v. glasplaten o.i.d. zijn afgeschermd.

De vogels verblijven in hoofdzaak buiten.

Hierdoor behoeven er geen extra voorzieningen getroffen te worden waar het de temperatuur betreft, op voorwaarde dat deze in het vogelverblijf niet daalt tot onder de 10° C. De kwaliteit van het licht heeft weinig invloed op de vogels. Toch moet er naar worden gestreefd dat de vogels tenminste 12 ichturen per dag hebben.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Schamalijsster is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het verdient aanbeveling deze vogelsoort niet met andere soorten vogels in dezelfde vlucht of volière te houden. Zeker tijdens het broedseizoen kunnen de mannen nogal agressief zijn.

De man komt in het tweede levensjaar pas echt goed op kleur en heeft dan zijn lange staart.

Het fokken met de Schamalijsster

Na ruim twee jaar zijn de vogels broedrijp.

Het broedseizoen begint in de buitenvolière als regel in mei, juni

De vogels maken zelf een nest van allerlei materiaal zoals b.v. kokosvezel, draadjes, en veertjes in een halfopen nestkast of tralienestkastje..

Per jaar zijn er twee broedronden. Afhankelijk van de omstandigheden kunnen dit er soms meer zijn.

Iedere ronde worden vier tot vijf eieren gelegd, die gedurende 13 dagen door de pop bebroed worden.

Het uitkomstpercentage is per broedronde ca. 80%.

De jonge vogels worden door de ouders zelf groot gebracht.

In de periode voor de jeugdruï is er sprake van een opvallend sterftecijfer.

De jongen komen vlot door de jeugdruï, maar blijven tot 6 maanden kwetsbaar.

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 1952, blz. 150 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 2012, blz.17
Vogelexpresse 2012, blz. 234

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater

De Schamalijsster is een vruchten- en insecteneter.

Het basisvoer bestaat uit universeelvoer, enkele meelwormen, buffalowormen en pinkies. Daarnaast kunnen andere insectensoorten verstrekt worden.

Ook verschillende bessen en ander fruit, zoals stukken appel, worden graag opgenomen.

Tijdens het broedseizoen wordt zoveel mogelijk levend voer verstrekt.

Naast universeelvoer wordt ook eivoer en insectenpaté gegeven. Beide zijn fabrieksmatige voeders.

Als algemene aanvulling krijgen deze nog mineralen in poedervorm, samen met kalk en grit.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks baden de vogels zich in open schalen met schoon water.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Schamalijssters die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden drie jaar als Eigen Kweek gevraagd en ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie

Het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Schamalijsster is 4 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Schamalijsster niet verplicht.

Aanschaf

De aanschaf van Schamalijssters als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de Schamalijsster is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Schamalijssters enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is dit houderijvoorschrift opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door G.H. Renskers, H.Hartjes, fokkers van Schamalijssters en leden van de NBvV.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Speciaalclub Insecten- en Vruchtenetende vogels, *De Schamalijsster*, 2013, eigen uitgave.

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 11, ISBN 849655306X

Links

BirdLife International. 2013. *Copsychus malabaricus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2013: e.T22734262A50448114.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Cossypha

Soort: **Cossypha albicapillus albicapillus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten:

Cossypha a. giffardi

Cossypha a. omoensis

Land van herkomst:

Benin; Burkina Faso; Cameroon; Central African Republic; Chad; Côte d'Ivoire; Ethiopia; Gambia; Ghana; Guinea; Guinea-Bissau; Mali; Niger; Nigeria; Senegal; Sierra Leone; South Sudan; Sudan; Togo.

Oorspronkelijk biotoop:

Dicht begroeide galerijbossen, doorgaans in het droge savanne- woudlandschap waar jaarlijks 300 – 500mm regen valt.

Beschrijving vogel:

De Witkruin roodborsttapuit heeft een grootte van 23 - 27 cm.

Er is nauwelijks kleurverschil tussen de man en de pop.

De snavel is spits en loodgrijs. De oogring is zwart, de iris is lichtgrijs met een zwarte pupil.

De kopbevedering op de kruin is wit en loopt iets door in de nek. De zijkanten van de kop zijn zwart.

De rug en stuit zijn oranjebruin. De keel, hals, borst, flanken buik en onderlichaam zijn oranjebruin.

De kleine vleugeldekveren zijn zwart. De middelste vleugeldekveren zijn zwart met aan het uiteinde een lichte stip. De vleugelslagpennen zijn zwart.

De middelste staartpennen zijn zwart, de buitenste staartpennen zijn oranjebruin.

De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten

onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr 2017/160 van 20 januari 2017.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Witkruin roodborsttapuit** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Witkruin roodborsttapuit lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

³ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij Roodborsttapuiten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Witkruin roodborsttapuit.

De Witstuit roodborsttapuit is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooien heeft de Witstuit roodborsttapuit al gauw een ruimte nodig van 200 x 200 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière met een verwarmde zitstok of een tocht- en vorstvrij verwarmd nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Witkruin roodborsttapuit is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen andere insectenetende inheemse vogels bij de vogels worden geplaatst. Een voorwaarde is dan wel dat er een goede harmonie heerst tussen de vogels onderling.

Het fokken met de Witkruin roodborsttapuit.

Witkruin roodborsttapuiten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei.

Ze maken zelf een open komvormig nest in een open boomholte of in een kleine boomstronk op een hoogte vanaf 1 meter. Het nestmateriaal bestaat vooral uit plantendelen e.d..

Per broedseizoen wordt als regel niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden 2 eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 12 – 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 100%.

De jonge vogels moeten de eerste dagen in het nest volop levend voer in de vorm van spinnetjes en kleine insecten zoals verknipte witte meelwormen, krekels en buffalo's, met daar doorheen mineralen en vitamines beschikbaar krijgen. Als ze wat ouder zijn kunnen op een menu van 20% witte meelwormen, 89% krekels, aangevuld met garnalen, regenwormen en hele kleine stukjes pens.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogelxpress 2007, no.2, blz. 75 e.v.

Fokverslag in het archief van COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Witkruin roodborsttapuit is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad, bessen en fruit worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièrës verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Witkruin roodborsttapuiten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrës worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Witkruin roodborsttapuit is 3,2 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Witkruin roodborsttapuiten niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Witkruin roodborsttapuiten als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Witkruin roodborsttapuiten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Witkruin roodborsttapuiten enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld. Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door A. de Weger, fokker van Witkruin roodborsttapuiten.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren 2013

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International. 2012. *Cossypha albicapilla*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22709853A39776696.<www.iucnredlist.org>.

www.abc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Cossypha

Soort: **Cossypha caffra caffra**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn drie ondersoorten:
Cossypha c. idaema
Cossypha c. kivuensis
Cossypha c. namagriensis

Land van herkomst:

Congo, The Democratic Republic of the; Kenya; Lesotho; Malawi; Mozambique; Namibia; Rwanda; South Africa; South Sudan; Sudan; Swaziland; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia; Zimbabwe

Oorspronkelijk biotoop:

Dicht begroeide galerijbossen, doorgaans in het drogesavanne- woudlandschap waar jaarlijks 300 – 500mm regen valt.

Beschrijving vogel:

De vogel heeft als synoniem: Kaapse lawaaimaker.
De Kaapse roodborsttapuit heeft een grootte van 16 - 17 cm.
Er is nauwelijks kleurverschil tussen de man en de pop.
De snavel is spits en zwart. De oogring is grijs, de iris en pupil zijn zwart. De oogteugel is zwart. Een witte wenkbrauwstreep loopt vanaf de bovenkant van de snavelinplant tot iets achter het oog. vanuit de ondersnavel tot onder de oorstreek loopt een lichte oogstreep.
De kopbevedering is blauwgrijs. Deze kleur loopt door via de nek tot in de rug. De stui is oranje-rood, de bovenstaart dekveren zijn oranje-rood.
De keel, hals en bovenborst zijn oranje. De onderborst, flanken en buik zijn blauwgrijs. Het onderlichaam en de onderstaart dekveren zijn oranje.

De vleugeldekeren zijn blauwgrijs. De vleugel- en staartpennen zijn blauwgrijs. De buitenste staartpennen hebben een oranje buitenvlag.

De pootkleur is donkergrijs met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kaapse roodborstapuit** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ⁴van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

⁴ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kaapse roodborsttapuit lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij Roodborsttapuiten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Kaapse roodborsttapuit.

De Kaapse roodborsttapuit is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een voliëre of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Witstuit roodborsttapuit al gauw een ruimte nodig van 200 x 200 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de voliëre of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in voliëre of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte voliëre met een verwarmde zitstok of een tocht- en vorstvrij verwarmd nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Kaapse roodborsttapuit is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of voliëre onder te brengen.

Als de voliëre groot genoeg is en goed beplant kunnen andere insectenetende inheemse vogels bij de vogels worden geplaatst. Een voorwaarde is dan wel dat er een goede harmonie heerst tussen de vogels onderling.

Het fokken met de Kaapse roodborsttapuit.

Kaapse roodborsttapuiten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei.

Ze maken zelf een open komvormig nest in een open boomholte of in een kleine boomstronk op een hoogte vanaf 1 meter. Het nestmateriaal bestaat vooral uit plantendelen, gedroogd mos, kokosvezel, e.d..

Per broedseizoen wordt als regel niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden 2 eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit. De broedtijd is 12 – 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 100%. De jonge vogels moeten de eerste dagen in het nest volop levend voer in de vorm van spinnetjes en kleine insecten zoals verknijpte witte meelwormen, krekels en buffalo's, met daar doorheen mineralen en vitamines beschikbaar krijgen. Als ze wat ouder zijn kunnen op een menu van 20% witte meelwormen, 89% krekels, aangevuld met garnalen, regenwormen en hele kleine stukjes pens. In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogellexpresse 2016,no.2, blz. 42 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Kaapse roodborsttapuit is in hoofdzaak een insecteneter. Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad, bessen en fruit worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièrës verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kaapse roodborsttapuiten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrës worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn

gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortejaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Kaapse roodborsttapuit is 3,2 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kaapse roodborsttapuiten niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Kaapse roodborsttapuiten als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Kaapse roodborsttapuiten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Kaapse roodborsttapuiten enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren 2013

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International. 2012. *Cossypha caffra*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22709791A39766682..<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Cossypha

Soort: **Cossypha heuglini heuglini**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten:
Cossypha h. subrufescens
Cossypha h. omoensis

Land van herkomst:

Angola; Botswana; Burundi; Cameroon; Central African Republic; Chad; Congo; Congo, The Democratic Republic of the; Ethiopia; Gabon; Kenya; Malawi; Mozambique; Namibia; Nigeria; Rwanda; Somalia; South Africa; South Sudan; Sudan; Swaziland; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia; Zimbabwe

Oorspronkelijk biotoop:

Langs de randen van rivieren in groenblijvende bossen, struikgewassen en rietvelden.

Beschrijving vogel:

Een synoniem voor deze vogel is Witbrauwlawaaimaker (Afrikaans)

De Heuglini tapuit heeft een grootte van 19 - 20 cm.

Er is nauwelijks kleurverschil tussen de man en de pop.

De snavel is spits en loodgrijs. De oogring is zwart, de iris is lichtgrijs met een zwarte pupil.

De kopbevedering op de kruin is zwart en loopt iets door in de nek. De zijanten van de kop zijn zwart. Vanaf de snavelinplant loopt een vrij brede wenkbrauwstreek tot in de nek.

De nek is oranjebruin. De rug en stuit zijn kastanjebruin. De keel, hals, borst, flanken buik en onderlichaam zijn oranjebruin.

Het rugdek is olijfkleurig. De bovenstaartpenen zijn kastanjebruin met olijfkleurige middelste staartpenen.

De pootkleur is grijs met grijze nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr 2017/160 van 20 januari 2017.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Heuglini tapuit** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Witkruin roodborsttapuit lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

⁵ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij Heuglini tapuiten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Heuglini tapuit.

De Heuglini tapuit is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Witstuit roodborsttapuit al gauw een ruimte nodig van 200 x 200 x 200 cm. (lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière met een verwarmde zitstok of een tocht- en vorstvrij verwarmd nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Heuglini tapuit is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen andere insectenetende inheemse vogels bij de vogels worden geplaatst. Een voorwaarde is dan wel dat er een goede harmonie heerst tussen de vogels onderling.

Het fokken met de Heuglini tapuit.

Heuglini tapuiten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei.

Ze maken zelf een open komvormig nest in een open boomholte of in een kleine boomstronk op een hoogte vanaf 1 meter. Het nestmateriaal bestaat vooral uit plantendelen e.d..

Per broedseizoen wordt als regel niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden 2 eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 12 – 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 100%.

De jonge vogels moeten de eerste dagen in het nest volop levend voer in de vorm van spinnetjes en kleine insecten zoals verknijpte witte meelwormen, krekels en buffalo's, met daar doorheen mineralen en vitamines beschikbaar krijgen. Als ze wat ouder zijn kunnen op een menu van 20% witte meelwormen, 89% krekels, aangevuld met garnalen, regenwormen en hele kleine stukjes pens.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogelxpress 2017, no.6, blz. 6 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Heuglini tapuit is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad, bessen en fruit worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Heuglini tapuiten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Heuglini tapuit is 3,8 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Heuglini tapuiten niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Heuglini tapuiten als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Heuglini tapuiten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Heuglini tapuiten enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren 2013

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International. 2016. *Cossypha heuglini*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22709822A94224177. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Monticola

Soort: **Monticola rufivenris**

Soorten/ondersoorten:

Er komen geen ondersoorten voor:

Land van herkomst:

Bangladesh; Bhutan; China; India; Lao People's Democratic Republic; Myanmar; Nepal; Pakistan; Thailand; Viet Nam.

Oorspronkelijk biotoop:

Berghellingen met struiken.

Beschrijving vogel:

De Roodbuikrotslijster is 23 – 25 cm. groot.

Er is verschil tussen de geslachten.

De man:

De snavel is zwart. De oogring is wit, de iris en pupil zijn zwart. De oogteugel is zwart.

De wang- en oorstreek is zwart. De kopbevedering is lichtblauw en loopt door tot in de nek.

De rug en stuit zijn blauw. De keel en hals zijn blauw. De borst, flanken en onderlichaam zijn oranje tot kastanje bruin.

De vleugeldeken zijn blauw. De vleugelpennen zijn donkerblauw. De staartpennen zijn lichtblauw.

De poten zijn donkerbruin met donkere nagels.

De pop:

De snavel is zwart, de oogring is wit, de iris en de pupil zijn zwart.

De kopbevedering is zwart met wit omzoomde veertjes. De wangstreek is zwart, de oorstreek is wit.

De keel en hals zijn overwegend wit met een zwarte omzoming van de veertjes.

De borst, flanken en onderlichaam zijn wit met zwart omzoomde veren.

De vleugeldeken zijn donkergrijs met een zwarte omzoming. De vleugel- en staartpennen zijn zwart, iets bruin bewaasd.

De poten zijn donkerbruin met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de Roodbuikrotslijster

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet

⁶ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodbuikrotslijster lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels en lijsters bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij lijsterachtigen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Roodbuikrotslijsters kunnen gevoelig zijn voor atoxoplasmose en parasitaire wormen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Roodbuikrotslijster.

Roodbuikrotslijsters worden bij voorkeur ondergebracht in een volière of vlucht.

Houden en fokken is mogelijk in een volière van 3x1x2 met daaraan gekoppeld een droog, tocht en vorstvrij nachthok.

In een ruimere volière kunnen Roodbuikrotslijsters ook ondergebracht worden als daarin ook andere vogelsoorten zoals duiven, amadines, serinussoorten, maar ook wel spreeuwen en Japanse nachtegalen zijn ondergebracht.

De vogel verdraagt temperaturen tot -20° zonder problemen. Temperaturen boven de 30° worden slecht verdragen. Daarom moet er in de volière schaduw aanwezig zijn door middel van beplanting en een afdak. Eigenlijk is het aan te bevelen ook een dichte achterwand in de volière aan te brengen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Roodbuikrotslijster is aanvullend onderstaand van toepassing:

Roodbuikrotslijsters zijn vogels die goed samen te houden zijn met de meeste andere vogels. Het is een hele aantrekkelijke vogelsoort voor de avicultuur.

De vogel is aanhankelijk, sociaal en kan heel tam worden in de volière. De zang van de man kan erg luidruchtig zijn.

Nerveus in de broedtijd. Als ze zich bijvoorbeeld bespied wanen tijdens het broeden kunnen ze hun eigen eieren soms vernielen.

Het fokken met de Roodbuikrotslijster.

Roodbuikrotslijsters zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het meest succesvol is het fokken met vogels die drie jaar oud zijn. Daarnaast kan het beste per koppel in een afzonderlijke volière of vlucht worden gebroed.

Het broedseizoen begint vaak in de maand april.

De vogels maken een typisch lijsternest dat bestaat uit droog gras, kokosvezels, mos en andere plantendelen.

Van binnen wordt het nest bij voorkeur bekleed met droog blad bijv. bamboebladeren.

Het nest wordt gebouwd op een hoogte tussen de 1 en 2 meter. Soms een vrij nest, maar wordt ook wel in een rieten mandje of halfopen nestkast gebouwd mits die op een min of meer verborgen plek is aangebracht.

Het aantal broedronden kan twee rondes zijn.

Per broedronde worden gemiddeld 3 tot 5 eieren gelegd.

De man en pop broeden beurtelings de eieren uit.. De broedtijd bedraagt zo'n 14 - 15 dagen. Het uitkomstpercentage ligt gemiddeld op 70 – 80 %.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze zijn na een week of zes na het uitkomen min of meer zelfstandig.

De jongen komen vlot dor de jeugdruï.

Tijdens de broedperiode en het opgroeien van de jongen moetent extra veel levende voedseldieren worden aangeboden. Vooral witte meelwormen, krekels, wasmotten en mierenieren worden graag opgenomen.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1988, blz. 52 e.v..

Fokverslag in het archief van COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Roodbuikrotslijster is een insecten- en vruchtenetende vogelsoort.

De vogels kunnen goed gehouden worden op een rantsoenering van lijsterkorrels (pellets) en vruchtenpaté, aangevuld met diverse soorten vers fruit.

Pellet voer , b.v. F16 van Nutribird, bevat alle ingrediënten in de juiste verhoudingen en blijft lang goed. Ook bij vochtig en warm weer treedt er, mits het droog wordt aangeboden, geen bederf op. Het kan daarom ook gemakkelijk in voerautomaten worden aangeboden. Ook een combinatie van ijzerarm universeelvoer en beokorrels is mogelijk, maar ijzerarm universeel of ander zachtvoer is eerder aan bederf onderhevig. Buiten het broedseizoen kunnen enkele meelwormen worden gegeven.

In het broedseizoen wordt het voedselaanbod uitgebreid met levend voer in de vorm van dendrobena's, buffalowormen, pinkies, krekels en meelwormen.

Deze voedseldieren worden bevochtigd met multivitaminen, zonnebloemolie en bestrooid met Gistocal vermengd met Breedmax en Spirulina. Op deze wijze wordt de voedingswaarde van de voedseldieren verhoogd.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden ververs en aangeboden in schone drinkflesjes.

Iedere dag krijgen de vogels vers badwater in kunststof badschalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Roodbuikrotslijsters die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen onbeperkt worden ingezonden en worden ondergebracht in een kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pooring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Roodbuikrotslijster is 4,5 mm.

Ervaren fokkers gebruiken liever een ring van 5.0 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Roodbuikrotslijster niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Roodbuikrotslijsters als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevederling geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodbuikrotslijster is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Roodbuikrotslijsters enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren en de afwezigheid van het juiste voer in de winterperiode zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is dit houderijvoorschrift opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren

Peter Clement and Ren Hathway – *Thrushes* - Helm Identification Guides

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International. 2012. *Monticola rufiventris*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22708281A39784637.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.linxeds.com

www.vogelindex.nl

www.vogelspeciaalclub.nl

www.speciaalclub.nl

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Nectariniidae = honingzuigers
Geslacht: Nectarinia

Soort: **Nectarinia famosa famosa**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoorten
Nectarinia f. cupreonitens

Land van herkomst:

Burundi; Congo, The Democratic Republic of the; Ethiopia; Kenya; Lesotho; Malawi; Mozambique; Namibia; Rwanda; South Africa; South Sudan; Sudan; Swaziland; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia; Zimbabwe

Oorspronkelijk biotoop:

Beschrijving vogel:

De Emerald nectarvogel heeft als synoniem Malachite nectarvogel.

De pop heeft een grootte van 15 cm. De man is 10 cm. langer door de verlengde staartpennen.

De kleur van de man en pop verschillen.

De man:

De snavel is lang, spits en gebogen. De oogteugel is zwart, het oog is zwart.

De kopbevedering is groenblauw. Deze kleur gaat over in de nek en rug. De stuit is blauw, de bovenstaart dekveren zijn blauw.

De hals en borst zijn groenblauw. Deze bevedering is licht omzoomd. De buik en onderlichaam zijn blauwgroen met een kleine donkere omzoming op iedere veer. De onderstaart dekveren zijn donkergroen.

De kleine vleugeldekveren zijn geelgroen, de grote vleugeldekveren zijn blauw. De vleugel – en staartpennen zijn zwart. De middelste twee staartpennen van de man zijn ca. 10 cm. verlengd.

De poten zijn zwart met zwarte nagels.

De pop heeft niet de groenblauwe kleuren. De kopkleur is grijs gehamerd. Deze kleur gaat over in de nek, rug en stuit. De borst is geelgroen met zwarte omzomingen op de contourveren.

De vleugeldekveren zijn grijs zwart. De vleugel- en staartveren zijn zwart.

De poten zijn zwart met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de *Emerald nectarvogel*

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁷ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

⁷ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Emerald nectarvogel lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij honigzuigers bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Emerald nectarvogel.

De Emerald nectarvogel is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een binnenvolière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Emerald nectarvogel al gauw een ruimte nodig van 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 20° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Emerald nectarvogels hebben (dag)licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 16 uren licht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. De normale TL buis voldoet hier aan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Emerald nectarvogel is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen b.v. Japanse nachtegalen en Schama lijsters bij de vogels worden geplaatst.

De Emerald nectarvogels zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Emerald nectarvogel.

Emerald nectarvogels zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een bol of peervormig nest in een gesloten nestkast met een halve maanvormige opening. Als nestmateriaal wordt lang gras en of kokosvezel gegeven. Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden twee tot drie eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 14 - 16 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogel-express 2007, no.4, blz 165 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 2012, blz. 29

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 2010, blz. 200 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Emerald nectarvogel is in hoofdzaak een nectar drinker.

Zij krijgen deze nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectardrinkende vogels.

In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Het bereiden van een compleet voer is eenvoudig.

Als men meer variatie in het voeraanbod wil aanbrengen dan kan men eivoer, kiemzaad en voedingssupplementen en wat fruit toevoegen.

Belangrijk is daarbij ook het verstrekken van spinnetjes, vliegen, buffalowormen en meelwormen..

Nectar drinkende vogels hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Dit komt door de vloeibare voeding en fruit, beiden bevatten al veel vocht.

Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden.

De vogels baden graag in open schalen..

Insectenetters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine K4 worden toegevoegd.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièrres verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Emerald nectarvogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. Ze kunnen worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Emerald nectarvogel is 2,3 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Emerald nectarvogels niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Emerald nectarvogels als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Emerald nectarvogel is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Emerald nectarvogels enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2008, deel 13, ISBN 9788496553453

Links.

BirdLife International 2012. *Nectarinia famosa*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.speciaalclub.nl

Specifieke houderijrichtlijn Bronzen nectarvogel

2016, versie 1.1

NBvV code F2. 17.004.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Nectariniidae = honingzuigers
Geslacht: Nectarinia

Soort: **Nectarinia kilimensis kilimensis**

Soorten/ondersoorten:

Er is twee ondersoorten
Nectarinia k. arturi
Nectarinia k. gadowi

Land van herkomst:

Angola (Angola); Burundi; Congo, The Democratic Republic of the; Ethiopia; Kenya; Malawi; Mozambique; Rwanda; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia; Zimbabwe

Oorspronkelijk biotoop:

Bergwouden met bloemdragende struiken en bomen.

Beschrijving vogel:

De Bronzen nectarvogel heeft als synoniemen Bronshoningzuiger en Bronssuikerbekkie (Z.A.)

De pop heeft een grootte van 12 cm. De man is 10 cm. langer door de verlengde staartpennen.

De kleur van de man en pop verschillen.

De man:

De snavel is lang, spits en gebogen. De oogteugel is zwart, het oog is zwart.

Het voorhoofd heeft boven de snavelinplant een smal zwart bandje. De kopbevedering is blauwgeel met een lichte schubtekening. Door de structuurkleuren in de kopbevedering verandert de kleuruiting afhankelijk van de lichtinval. De kleur van de kop loopt door tot in de nek. De rug, stuit en bovenstaart dekveren zijn oranjebruin. De keel heeft de structuurkleuren van de kop. De borst, flanken, bik en onderlichaam zijn zwart.

De vleugeldeken hebben afhankelijk van de lichtinval een bronzen kleuruiting welke wordt veroorzaakt door structuurkleuren. De vleugel- en staartpennen zijn zwart. De middelste staartpennen zijn verlengd. Dit kan wel 10 cm. zijn.

De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

De pop:

De pop mist de structuurkleuren op de kop, hals en vleugeldeken.

De kopbevedering is bruin en loopt over naar de nek, rug en stuit.

Op de kop is een witte wenkbrauwstreep aanwezig. De bovenstaart dekveren zijn zwart. De keel is crème wit. De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn lichtgeel met een donkere onderbroken lengte bestreping.

De vleugeldekkers zijn olijfgroen. De grote vleugel- en staartpennen zijn zwart. De staart heeft geen verlengde pennen.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Bronzen nectarvogel**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de

⁸ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Bronzen nectarvogel lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij honigzuigers bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Bronzen nectarvogel.

De Emerald nectarvogel is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een binnenvolière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Bronzen nectarvogel al gauw een ruimte nodig van 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 20° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Bronzen nectarvogels hebben (dag)licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 16 uren licht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. De normale TL buis voldoet hier aan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Bronzen nectarvogel is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen b.v. Japanse nachtegalen en Schama lijsters bij de vogels worden geplaatst.

De Bronzen nectarvogels zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Bronzen nectarvogel.

Bronzen nectarvogels zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een bol of peervormig nest in een gesloten nestkast met een halve maanvormige opening. Als nestmateriaal wordt lang gras en of kokosvezel gegeven

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden twee tot drie eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 14 - 16 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Een fokverslag is opgenomen in het archief van COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Bronzen nectarvogel is in hoofdzaak een nectar drinker.

Zij krijgen deze nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectardrinkende vogels.

In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Het bereiden van een compleet voer is eenvoudig.

Als men meer variatie in het voeraanbod wil aanbrenge dan kan men eivoer, kiemzaad en voedingssupplementen en wat fruit toevoegen.

Belangrijk is daarbij ook het verstrekken van spinnetjes, vliegen, buffalowormen en meelwormen..

Nectar drinkende vogels hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Dit komt door de vloeibare voeding en fruit, beiden bevatten al veel vocht.

Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden.

De vogels baden graag in open schalen..

Insectenetters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine K4 worden toegevoegd.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Bronzen nectarvogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. Ze kunnen worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden, tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de bronzen nectarvogel is 2,3 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Bronzen nectarvogels niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Bronzen nectarvogels als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Bronzen nectarvogel is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Bronzen nectarvogels enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren 2013

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2008, deel 13, ISBN 9788496553453

Links.

BirdLife International. 2012. *Nectarinia kilimensis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22717970A40668331. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.speciaalclub.nl

Specifieke houderijrichtlijn Goudenfluit

2016, versie 1.1

NBvV code F2 geen code aangetroffen

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Pachycephalidae = dikkoppen en fluiters
Geslacht: Pachycephala

Soort: **Pachycephalidae pectoralis pectoralis**

Soorten/ondersoorten:

Er 58 ondersoorten:

Land van herkomst:

Australië; Fiji; Indonesië; Norfolk Island; Papua New Guinea; Solomon Islands; Timor-Leste; Vanuatu

Oorspronkelijk biotoop:

Leeft in alle soorten bossen, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Goudfluit heeft een grootte van 16 – 18 cm.

Er is een kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is klein, spits en zwart. De iris is roodbruin en de pupil is zwart.

De kopbevedering is zwart en gaat halverwege de nek over in een oranjegele kleur. De wangstreek is wit en loopt door in de keel en hals. De oorstreek is zwart. De nek, rug en stuit zijn geel.

De hals is zwart en vorm een afscheiding naar de borst in een driehoekige vorm.

De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn oranjegeel.

De vleugeldekvoren zijn olijfgroen met een zwarte lengte bestreping en een zwarte omzoming. De vleugelpennen zijn zwart. De staartpennen zijn zwart met op het uiteinde een witte omzoming.

De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

De pop:

Bij de pop ontbreekt het zwart op de kop en de oranjegele kleur op de borst, flanken, buik en onderlichaam.

De kopbevedering is olijfgroen. De rug en stuit zijn geel. De keel, hals en borst zijn grijs wit.

De buik en onderlichaam zijn lichtgeel.

De vleugeldekvoren zijn olijfgroen. De vleugelpennen zijn bruinzwart met een roodbruine omzoming. De staartpennen zijn bruin zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoonosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Goudenfluiter**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

⁹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Goudenfluiters lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Goudenfluiters.

De Goudenfluiters is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooien heeft de Goudenfluiters al gauw een ruimte nodig van 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Goudenfluiters is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen Kuifmezen of andere insectenetende inheemse vogels bij de vogels worden geplaatst.

Het fokken met de Goudenfluiters.

Goudenfluiters zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand september tot januari.

Ze maken zelf een nest in een nestkastje. Het nestmateriaal bestaat vooral uit kokosvezel..

Per broedseizoen wordt als regel niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden twee eieren gelegd. De man en pop broeden samen zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 14 – 15 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 100%.

De jonge vogels moeten de eerste dagen in het nest volop levend voer in de vorm van spinnetjes en kleine insecten beschikbaar krijgen. Als ze wat ouder zijn kunnen grote insecten worden gevoerd.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Fokverslag in het archief COM Nederland

Vogelxpresse 2015, no. 1, blz. 15

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Goudfluiters is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad, bessen en fruit worden verstrekt.

Insectenetters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièren verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Goudfluiters die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièren worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Goudfluiters is 3,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Goudenfluiters niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Goudenfluiters als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Goudenfluiters is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Goudenfluiters enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie ,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door J.P. Monster, fokker van Goudenfluiters.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren 2013

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 12, ISBN 9788496553422

Links.

BirdLife International. 2012. *Pachycephala pectoralis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22705489A39371004. .<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Roodvleugelnontimalie

2016, versie 1.1

NBvV code F2. 17.008.020

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Pellorneidae = spotlijstertimalies
Geslacht: Schoeniceps – synoniem Alcippe

Soort: **Schoeniceps castaneiceps castaneiceps**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn drie ondersoorten:

Schoeniceps c. ezul
Schoeniceps c. seror
Schoeniceps c. stepanyari

Land van herkomst:

Bhutan; China; India; Lao People's Democratic Republic; Malaysia; Myanmar; Nepal;
Thailand; Viet Nam

Oorspronkelijk biotoop:

In de ondergroei van bossen.

Beschrijving vogel:

De Roodvleugelnontimalie heeft een grootte van 11 cm.

Er is nauwelijks kleurverschil tussen de man en de pop.

De snavel is kort en spits. De bovensnavel is lichtgrijs, de ondersnavel is oranje.

De oogring is wit, de iris bruingeel en de pupil is zwart. De wenkbrauwstreep is crème wit. De oorstreek is zwart. De wangstreek is vuil wit. De kopbevedering is kastanjebruin en loopt door tot in de nek. De rug en stuit zijn olijfgroen.

De keel, hals, borst, flanken, buik en onderlichaam zijn wit.

De kleine vleugeldeken zijn olijfgroen. De middelste vleugeldeken zijn zwart.

De vleugel- en staartpennen zijn zwart. De buitenste vleugelpennen zijn rood.

De poten zijn vleeskleurig met lichte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodvleugelnontimalie** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁰ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodvleugelnontimalie lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

¹⁰ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij Roodvleugel nontimalies kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Roodvleugelnontimalie.

De Roodvleugelnontimalie is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een voliëre of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooien heeft de Witsluit roodborsttapuit al gauw een ruimte nodig van 200 x 200 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de voliëre of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in voliëre of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte voliëre met een verwarmde zitstok of een tocht- en vorstvrij verwarmd nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Roodvleugelnontimalie is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of voliëre onder te brengen.

Als de voliëre groot genoeg is en goed beplant kunnen andere insectenetende inheemse vogels bij de vogels worden geplaatst. Een voorwaarde is dan wel dat er een goede harmonie heerst tussen de vogels onderling.

Het fokken met de Roodvleugelnontimalie.

Roodvleugelnontimalies zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei.

Ze maken zelf een open komvormig nest in een open boomholte of in een kleine boomstronk op een hoogte vanaf 1 meter. Het nestmateriaal bestaat vooral uit plantendelen, gedroogd mos, kokosvezel, e.d..

Per broedseizoen wordt als regel niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden 3 eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 12 – 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

De jonge vogels moeten de eerste dagen in het nest volop levend voer in de vorm van spinnetjes en kleine insecten zoals verknijpte witte meelwormen, krekels en buffalo's, met daar doorheen mineralen en vitamines beschikbaar krijgen. Als ze wat ouder zijn kunnen op

een menu van 20% witte meelwormen, 89% krekels, aangevuld met garnalen, regenwormen en hele kleine stukjes pens.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, september 1997, blz. 399

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol sinds 1993 met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Roodvleugelnontimalie is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad, bessen en gesneden fruit worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Roodvleugelnontimalies die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Roodvleugelnontimalie is 2,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Roodvleugelnontimalie niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Roodvleugelnontimalies als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodvleugelnontimalies is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Roodvleugelnontimalies enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

60 jaar Diergeneeskundig Memorandum, Bijzondere Gezelschapsdieren 2013

Josep de Hoy, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International. 2012. *Alcippe castaneiceps*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22735177A40019985.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Zwartkeel leloog vliegenvanger

2016, versie 1.1

NBvV code F2. 17.010.020

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Platysteiridae
Geslacht: Platysteira

Soort: **Platysteira pelata pelata**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten
Platysteira p. mentalis
Platysteira p. cryptoleuca

Land van herkomst:

Angola (Angola); Botswana; Burundi; Congo, The Democratic Republic of the; Kenya; Malawi; Mozambique; Rwanda; Somalia; South Africa; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia; Zimbabwe.

Oorspronkelijk biotoop:

Dichte groene tropische bossen langs rivieren..

Beschrijving vogel:

De Zwartkeel leloog vliegenvanger is een vogel van ca. 12,5 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is kort, spits en zwart. De iris en pupil zijn zwart.

Rechts boven het oog bevindt zich een sikkelvormige kale rode huid (lel).

De kop, nek, rug en stuit zijn zwart. De keel en hals is wit. Halverwege de borst loopt een zwarte band. De flanken, buik en onderlichaam zijn wit.

De vleugeldekveren, vleugel- en staartpennen zijn zwart. De pootkleur is zwart met donkere nagels.

De pop:

De pop heeft een witte bevedering onder de snavel. De keel en hals is zwart. De pop heeft geen zwarte band over de borst.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als

- gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
 - d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Zwartkeel leloog vliegenvanger** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Zwartkeel leloog vliegenvanger lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

¹¹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:
Virale aandoeningen
Bacteriële en mycotische aandoeningen
Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingseisen voor de Zwartkeel leloog vliegenvanger.

De Zwartkeel leloog vliegenvanger is een volièrevogel. De vogel moet dan ook bij voorkeur ondergebracht worden in een volière met een verwarmd binnenhok. De temperatuur moet daar niet beneden de 15° C. dalen.

De minimale afmetingen van de buitenvlucht moeten zijn 2 x 1 x 2 meter, en de binnenvlucht 1 x 0,85 x 1 m. (L x Br x H). De buitenvlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn.

De beplanting kan uit vele soorten bomen, heesters en planten bestaan. Liefst soorten die veel insecten e.d. aantrekken.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Zwartkeel leloog vliegenvanger is aanvullend onderstaand van toepassing:
Tijdens het broedseizoen zijn de vogels agressief tegenover andere vogels..

Het fokken met de Zwartkeel leloog vliegenvanger.

De Zwartkeel leloog vliegenvanger is in het tweede jaar broedrijp.

Eind april beginnen de vogels met de nestbouw.

Zij vlechten een komvormig nest van grassen in klimop, heesters e.d. Opmerkelijk is dat het nest door de man wordt afgewerkt met een slijmerige massa dat hij opbraakt. Hierdoor wordt het nest een stevig geheel. De volière moet daarom zo ingericht zijn dat het nest droog blijft.

Onder normale omstandigheden kunnen twee broedronden gehouden worden. Meestal worden 2-3 eitjes gelegd.

Met tussenpozen van 1 dag worden de eitjes gelegd.

De vogels broeden zelf de eitjes uit. De broedtijd bedraagt zo'n 12 dagen.

De pop broedt de eieren uit.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 80 – 100%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Fokverslag in archief COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Zwartkeel leloog vliegenvangers zijn insecteneters.

Als basisvoer geven we een prima universeelvoer, insectenpaté en eivoer met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en krekels. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Verder eten ze alles wat de volière invliegt.

Tijdens de opfok moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrijf van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op.

Grit, kalk (Gistocal) en maagkiezel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen. Opmerkelijk is dat de vogels de voorkeur geven aan het vliegen langs natte bladeren van de beplanting in de volière.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Zwartkeel leloog vliegenvangers die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogelsoort kan drie jaar worden ingezonden in de kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Zwartkeel leloog vliegenvanger is 2,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Zwartkeel leloog vliegenvanger niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Zwartkeel leloog vliegenvangers als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Zwartkeel leloog vliegenvanger is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Zwartkeel leloog vliegenvanger enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Josep de Hoy, Andrew Elcott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2007, deel 12, ISBN 9788496553422.

Links.

BirdLife International. 2012. *Platysteira peltata*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22707938A39322902. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl